

Aktiviti Penyeludupan Migran dalam Kalangan Pendatang Asing Tanpa Izin (PATI) di Malaysia

Mohd Na'eim Ajis¹, Zawiyah Mohd Zain¹, Mohamad Faisol Keling², Ummu Atiyah Ahmad Zakuan²

¹ Pusat Pengajian Kerajaan, Kolej Undang-Undang, Kerajaan dan Pengajian Antarabangsa, Universiti Utara Malaysia

² Pusat Pengajian Antarabangsa, Kolej Undang-Undang, Kerajaan dan Pengajian Antarabangsa, Universiti Utara Malaysia

Correspondence: Mohd Na'eim Ajis (email: naeim@uum.edu.my)

Abstrak

Penyeludupan migran merupakan aktiviti jenayah rentas sempadan yang dapat memberi keuntungan kepada pihak yang menguruskannya. Golongan pendatang yang menggunakan kaedah ini dianggap sebagai Pendatang Asing Tanpa Izin (PATI) kerana proses kemasukan mereka ini telah melanggar undang-undang di sesebuah negara. Oleh itu, artikel ini bertujuan menjelaskan aktiviti penyeludupan migran yang berlaku di wilayah utara Semenanjung Malaysia. Antara elemen yang dibincangkan adalah sempadan yang dilalui, pengangkutan yang digunakan, bayaran yang dibuat kepada pihak sindiket, pihak-pihak yang memberi bantuan, negara-negara yang dilalui dan taktik-taktik penyeludupan yang digunakan. Kajian ini menggunakan kaedah kualitatif seperti menjalankan temu bual, perbincangan berfokus secara berkumpulan dan pemerhatian. Sampel kajian ini adalah 55 pendatang asing tanpa izin (PATI) yang ditahan di Depoh Belantik, Sik, Kedah, golongan pelarian dan pihak berkuasa yang mempunyai kaitan dengan jenayah penyeludupan migran seperti Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM), Jabatan Imigresen Malaysia dan Rejimen Renjer Sempadan. Hasil kajian mendapati aktiviti penyeludupan migran memang berlaku di wilayah utara Semenanjung Malaysia tetapi keadaannya masih terkawal. Ia juga telah menyebabkan pihak keselamatan sentiasa mempertingkatkan kawalan dengan melaksanakan pelbagai strategi untuk mengekang aktiviti tersebut daripada berleluasa. Kesimpulannya, pihak sindiket memainkan peranan yang penting dalam penyeludupan migran. Mereka sentiasa menggunakan pelbagai taktik untuk mengaburi pihak keselamatan dan tindakan mereka sering selangkah ke hadapan kerana rangkaian sindiket sukar dikesan.

Kata Kunci : ejen, jenayah rentas sempadan, Malaysia, migran, pendatang asing tanpa izin, penyeludupan migran.

Smuggling of Migrants Activities among Illegal Migrants in Malaysia

Abstract

Migrant trafficking is a trans-border crime which yields enormous amount of profit. Migrants who enter a country through this method are classified as illegal immigrants. Thus, security border of a country needs to be continuously enhanced and improved to prevent the occurrence of human trafficking. Hence, this article discusses about migrant trafficking activities in the Northern Region of Peninsular Malaysia. Issues discussed include countries and borders that involved in the trafficking, types of transportation used, charges paid to the syndicates, parties involved in the process and the tactics of trafficking. The data of this study are taken from fifty five illegal immigrants who are being detained at the *Depoh Tahanan Belantik, Kedah* and those who settled in several districts in the Northern part of the Peninsular Malaysia. Relevant authorities like *Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM)*, Malaysia Immigration Department and Border Ranjer Regiment, are being interviewed. Findings reveal that the activities of migrant trafficking are occurring in the Northern Region of the Peninsular Malaysia. The authorities are continuously improvised the monitoring methods to curtail the trafficking however, the syndicates are often ahead of the authorities and getting difficult to be traced.

Key words: agent, intra-border crime, Malaysia, migrant, illegal immigrant, smuggling of migrants.

Pengenalan

Kawalan sempadan merupakan sebahagian daripada dasar kawalan migrasi dan mempunyai hubungan dengan aspek kedaulatan dan keselamatan sesebuah negara. Sebarang kelemahan yang wujud di sempadan negara akan menyebabkan pelbagai jenayah rentas sempadan berlaku termasuk aktiviti penyeludupan migran, dadah dan keganasan. Pada masa kini, aktiviti penyeludupan migran berkembang pesat dalam konteks jenayah rentas sempadan. Aktiviti ini melibatkan proses pengambilan, pergerakan dan penghantaran migran dari negara pengantar kepada negara destinasi (Shelly, 2014). Penyeludupan migran merupakan jenayah terkenal kerana ia memberi keuntungan yang besar kepada penyeludup. Bayaran yang dikenakan oleh penyeludup adalah tidak tetap bergantung kepada kemudahan, pengangkutan, kesukaran yang dilalui, risiko keselamatan dan destinasi yang hendak dituju. Namun begitu, ada laporan menyatakan penyeludupan migran dari negara China ke Amerika Syarikat boleh mencecah sehingga USD 70 ribu seorang (Petros, 2005).

Hubungan antara pendatang asing tanpa izin (PATI) dengan penyeludupan migran telah dibincang dan dibahas oleh kebanyakan sarjana dalam bidang migrasi antarabangsa dan kebanyakan mereka bersetuju bahawa penyeludup telah memainkan peranan penting dalam membantu PATI untuk diseludup ke negara destinasi. Selalunya penyeludup akan menyediakan pelbagai kemudahan kepada PATI yang hendak diseludup seperti pengangkutan, memandu menyeberangi sempadan dan mendapatkan dokumen palsu (Heckmann, 2007). Undang-undang dan dasar membasmi penyeludupan migran selalunya dimasukkan dalam tujuan yang sama iaitu mengekang dan mengurangkan jumlah PATI. Langkah-langkah yang sering dilakukan oleh kebanyakan negara untuk mengekang aktiviti penyeludupan migran dan kemasukan PATI adalah seperti mengetatkan kawalan sempadan dan mengadakan kerjasama di antara negara asal, transit dan destinasi (Brolan, 2002).

Koser (2008) berpendapat salah satu elemen yang perlu ditekankan dalam dasar pencegahan penyeludupan migran adalah meningkatkan tekanan terhadap aspek kewangan atau keuntungan yang diperolehi oleh sindiket. Dalam memberikan tekanan tersebut, aspek kawalan sempadan merupakan salah satu pendekatan yang perlu diberi perhatian bagi meningkatkan risiko penyeludupan dan mengurangkan keuntungan yang diperolehi mereka. Walau bagaimanapun, mengetatkan kawalan sempadan negara akan memberi implikasi lain seperti peningkatan jumlah PATI di negara destinasi dan gejala rasuah akan berleluasa. Menurut Shelly (2014), rasuah mempunyai hubungan yang kuat dengan masalah penyeludupan migran. Bagi memastikan kejayaan dalam proses penyeludupan ini banyak pihak seperti kakitangan kerajaan, agensi perjalanan, kakitangan kastam, pengawal sempadan dan kakitangan diplomasi telah terlibat dengan kegiatan rasuah. Kedaaan ini boleh memberi reputasi yang buruk kepada sesebuah kerajaan dan juga meningkatkan sentimen anti-migran.

Oleh itu, tujuan utama artikel ini untuk mengkaji dan mengenal pasti aktiviti penyeludupan migran yang berlaku di wilayah sempadan utara Semenanjung Malaysia. Ia berdasarkan kajian lapangan yang dibuat oleh pengkaji terhadap aktiviti penyeludupan yang berlaku dalam kalangan PATI. Ia juga dapat mengenal pasti tahap kawalan sempadan di kawasan berkenaan sehingga boleh menyebabkan berlaku aktiviti jenayah rentas sempadan. Beberapa perkara dibincangkan dan diterangkan dalam artikel ini yang berkaitan dengan aktiviti penyeludupan migran seperti dengan laluan masuk, sempadan yang digunakan, negara ketiga yang dilalui, bayaran kepada ejen, pengangkutan yang digunakan dan pihak yang membantu dalam proses penyeludupan. Elemen-elemen ini adalah penting supaya ia dapat memberi gambaran yang jelas terutama mengenai proses penyeludupan yang berlaku di Malaysia khususnya di wilayah utara Semenanjung Malaysia. Data yang diperolehi diambil dari kerja lapangan yang melibatkan pelbagai responden seperti golongan PATI dan pihak berkuasa serta menyesuaikannya dengan isu-isu semasa yang diambil daripada akhbar tempatan. Sebelum menganalisis data- tersebut pengkaji akan membincangkan konsep penyeludupan migran terutamanya dalam membezakannya dengan jenayah pemerdagangan manusia.

Konsep Penyeludupan Migran

Pada awalnya, terma penyeludupan migran dan pemerdagangan orang sering dicampur adukan, malah dalam kalangan para sarjana juga sering terkeliru dengan kedua-dua istilah tersebut. Kebanyakan

mereka menganggap kedua-dua istilah tersebut boleh diguna sama dalam menggambarkan jenayah rentas sempadan. Perdebatan akademik untuk mencari definisi yang tepat bagi konsep pemerdagangan dan penyeludupan hanya berlaku pada pertengahan 1990-an, tetapi kedua-dua konsep tersebut masih kabur digunakan oleh para penyelidik dalam laporan penyelidikan yang diterbitkan sehingga tahun 2000 (Salt, 2000; David & Mozini, 1999). Walaupun ada usaha yang dilakukan oleh sebahagian sarjana bagi membezakan kedua-dua konsep tersebut tetapi ia masih terdapat kekeliruan dan ketidaksesuaian terma yang digunakan dalam menerangkan sesuatu fenomena sama ada dalam kajian kualitatif atau kuantitatif (Buckland, 2009). Oleh itu, *United Nation Office on Drug and Crime* (UNODC) (2010) telah memberikan tiga asas di dalam membezakan antara pemerdagangan orang dan penyeludupan migran iaitu:

i. Sumber Keuntungan

Di dalam pemerdagangan orang sumber utama keuntungan adalah melalui pengeksploitasian yang dilakukan terhadap mangsa. Berbeza dengan penyeludupan, di mana penyeludup mendapat keuntungan apabila dapat membantu migran untuk masuk atau tinggal secara tidak sah dan hubungan mereka akan terputus apabila penyeludupan berjaya dilakukan.

ii. Transnasionaliti

Penyeludupan migran perlu melibatkan dua atau lebih negara kerana ia melibatkan dimensi transnasional iaitu aktiviti yang melibatkan rentas sempadan. Bagi pemerdagangan orang ia tidak semestinya melibatkan dimensi transnasional dan ia boleh berlaku sama ada di negara asal, semasa proses perjalanan atau di negara destinasi.

iii. Pemangsaan (victimization)

Di dalam aktiviti penyeludupan ia tidak berlaku unsur pemangsaan kerana orang yang diseludup pada dasarnya bersetuju untuk diseludup. Namun begitu, ada juga orang diseludup akan menarik balik persetujuan jika mereka dapati terdapat unsur-unsur penderaan atau merbahaya semasa proses penyeludupan dilakukan. Ia berbeza dengan mangsa pemerdagangan orang yang memang telah dieksploitasi dengan pelbagai bentuk seperti penipuan, penderaan, penjualan dan penculikan.

Walau bagaimanapun, terdapat persamaan yang dikenalpasti daripada kedua-dua aktiviti tersebut adalah ia dapat memberi faedah atau keuntungan kepada penyeludup atau pemerdagang. Ini bersesuaian dengan definisi yang diberikan oleh *UN Convention on Transnational Organised Crime* (2000) mengenai penyeludupan iaitu:

"Smuggling of migrants' means the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other benefit, of the illegal entry of a person into a state party of which the person is not a national or a permanent resident" (United Nation, 2001, hlm 2).

Manakala, Akta Antipemerdagangan Orang dan Antipenyeludupan Migran 2007 (ATIPSOM) mendefinisikan penyeludupan migran sebagai:

- i. mengatur, memudahkan atau merancang, secara langsung atau tidak langsung, kemasukan seseorang secara tidak sah ke dalam atau melalui, atau pengeluaran seseorang secara tidak sah dari mana-mana negara yang orang itu bukan warga negara atau pemastautin tetap sama ada dengan mengetahui atau mempunyai sebab untuk mempercayai bahawa kemasukan atau pengeluaran orang itu adalah tidak sah; dan
- ii. merekrut, mengangkut, memindahkan, menyembunyikan, melindungi atau menyediakan apa-apa bantuan atau perkhidmatan bagi tujuan melaksanakan perbuatan yang disebut dalam perenggan (a).

Daripada definisi di atas, terdapat tiga elemen yang dapat difahami daripada aktiviti penyeludupan migran. *Pertama*, melalui tindakan iaitu merekrut, mengangkut, memindahkan, menyembunyikan, melindungi atau menyediakan apa-apa bantuan kepada seseorang untuk menyeludupnya ke sesebuah negara, di mana orang tu bukan warganegara atau pemastautin tetap.

Kedua, dengan niat iaitu membawa atau membantu seseorang untuk masuk dan tinggal secara tidak sah di sesebuah negara lain dengan cara melakukan rentas sempadan. Niat di antara penyeludup dan orang yang diseludup adalah jelas dan wujud berdasarkan unsur-unsur kesukarelaan. *Ketiga*, untuk tujuan iaitu mendapatkan keuntungan dengan cara membantu seseorang untuk masuk atau tinggal secara haram di sesebuah negara lain tanpa melakukan sebarang pengeksploitasian atau pelanggaran hak asasi manusia. Hubungan di antara penyeludup dan orang yang diseludup akan terputus apabila orang tersebut berjaya diseludup ke sesebuah destinasi yang dikehendaknya. Oleh itu, unsur pengeksploitasian tidak wujud dalam proses penyeludupan dan ia berbeza dengan pemerdagangan orang, di mana mangsa akan dieksploitasikan sama ada untuk tujuan perburuhan atau jenayah seks. Menurut Petros (2005) terdapat tiga perkara yang perlu diketahui dalam penetapan kos penyeludupan dan pemerdagangan orang. *Pertama*, perubahan geografi, mungkin akan menyebabkan proses migrasi menjadi sukar dan akibatnya akan meningkatkan kos migrasi. *Kedua*, ia bergantung pada kadar atau jumlah jenis migran terutamanya golongan pelarian dan PATI yang dibantu oleh penyeludup. Ini kerana kos juga memberi implikasi yang signifikan terhadap jumlah migrasi. Ini bererti penyeludup perlu mengenakan kos yang rendah supaya ia dapat meningkatkan jumlah pendatang yang hendak menggunakan khidmatnya. *Ketiga*, implikasi dasar iaitu berkaitan dasar keselamatan sempadan di negara destinasi secara tidak langsung akan memberi kesan kepada kos penyeludupan migran yang dilakukan. Sebarang operasi yang dilakukan oleh sesebuah kerajaan bagi membasmi penyeludupan migran dan pemerdagangan manusia akan meningkatkan risiko keselamatan dan secara tidak langsung kos penyeludupan juga akan meningkat.

Walaupun aktiviti penyeludupan tidak dianggap sebagai pelanggaran hak asasi manusia, tetapi ia mungkin akan mendedahkan migran yang diseludup sama ada secara langsung atau tidak langsung dengan situasi pelanggaran hak tersebut. Seseorang yang bersetuju untuk diseludup mungkin tidak menyedari bahawa beliau telah diculik atau ditipu untuk tujuan eksploitasian. Disamping itu, persetujuan yang dicapai di antara penyeludup dan orang yang diseludup bukan hanya berbentuk wang semata-mata tetapi ia boleh melibatkan faedah-faedah lain seperti gadaian aset, pengabdian atau perkhidmatan kepada penyeludup dan lain-lain lagi (Amnesty International, 2008). Pengeksploitasian juga boleh berlaku dalam proses penyeludupan apabila seseorang migran tidak membayar apa-apa bayaran kepada penyeludup untuk bermigrasi. Ini menyebabkan migran tersebut berhutang dengan penyeludup dan berkemungkinan boleh dieksploitasikan (Khalid Koser, 2007).

Secara jangka panjang, pendatang asing yang terdesak untuk berhijrah masih menganggap penyeludupan dapat memberi keuntungan kepada mereka walaupun terpaksa membayar kos yang tinggi kepada ejen. Contohnya, pada tahun 1993, seramai 300 migran berbangsa China telah diseludup ke New York dengan menggunakan kapal *Golden Venture*. Setiap migran yang diseludup perlu membayar sebanyak \$30 hingga \$40 ribu kepada ejen penyeludupan. Kebanyakan mereka yang diseludup ini telah berjaya mengaut keuntungan yang berlipat kali ganda seperti dapat membina rumah besar dan membeli aset lain di negara asal, walaupun mereka terpaksa membayar jumlah yang tinggi kepada sindiket penyeludupan (Martin dan Miller, 2000). Situasi ini dilihat selari dengan apa yang dikatakan oleh Haris dan Todaro (1970) bahawa secara rasionalnya seseorang akan bermigrasi apabila mempercayai peluang pekerjaan dan perbezaan gaji adalah yang akan diperolehi lebih baik di negara lain, walaupun ia tidak mengetahui situasi sebenar yang mereka akan tempuhi di negara destinasi.

Metod Kajian

Kajian ini tertumpu di kawasan utara Semenanjung Malaysia terutama di Pulau Pinang, Kedah dan Perlis. Kajian ini menggunakan data primer dan sekunder yang dikumpulkan melalui beberapa kaedah. Pengumpulan data sekunder dibuat melalui penyelidikan di perpustakaan terhadap bahan-bahan bacaan akademik, keratan-keratan akhbar, terbitan-terbitan agensi dan perundangan yang berkaitan dengan imigresen dan pengurusan PATI. Kaedah ini digunakan sebagai mendapatkan konsep dan kajian-kajian lepas yang berkaitan dengan PATI, manakala pengumpulan data primer dilakukan melalui temubual, survei, pemerhatian turut serta dan perbincangan berfokus secara berkumpulan. Temubual dilakukan dengan pihak-pihak berkaitan dengan isu pendatang asing seperti Jabatan Imigresen Malaysia (JIM), Unit Pencegahan Penyeludupan (UPP), Angkatan Tentera Malaysia (ATM)

dan Agensi Penguatkuasa Maritim Malaysia (APMM). Kaedah kumpulan perbincangan berfokus (*focus group discussion*) dan survei dilakukan dengan responden di Depoh Tahanan Imigresen Belantik, Sik, Kedah untuk mendapatkan gambaran sebenar secara *hands-on*.

Sampel kajian ini terdiri daripada PATI yang ditahan di Depoh Belantik dan juga mereka yang pernah menjadi PATI atau responden bebas. Pengkaji telah mengambil sampel kajian secara rawak bagi responden terkawal (*control group*) iaitu sebanyak 54 orang atau dianggarkan 10 peratus daripada jumlah tahanan pada hari tersebut seramai 543 orang. Menurut pihak pengurusan depoh, jumlah atau statistik PATI sentiasa berubah-ubah setiap hari kerana bergantung kepada jumlah tahanan dan pengusiran yang dilakukan oleh pihak Imigresen, manakala bagi responden tidak dikawal atau bebas, pengkaji telah menggunakan kaedah kumpulan perbincangan berfokus dan temubual secara tidak formal. Kebanyakan responden tersebut diperolehi sekitar Alor Setar, Sungai Petani dan Pulau Pinang terutamanya di kalangan pelarian Myanmar yang masuk ke Malaysia secara haram untuk memohon suaka politik.

Selain kaedah temu bual, penyelidik juga menggunakan kaedah pemerhatian turut seperti melakukan lawatan ke pintu-pintu masuk sempadan, tempat-tempat laluan aktiviti penyeludupan di sempadan serta tinjauan-tinjauan di dalam komuniti di mana terdapat aktiviti-aktiviti PATI, sama ada secara terang atau secara berselindung. Kawasan-kawasan yang dilawati adalah seperti Pulau Langkawi, Kuala Kedah, Pulau Pinang, Sungai Petani, Alor Star, beberapa tapak binaan dan premis-premis perniagaan di sekitar negeri Kedah dan Perlis. Tempat-tempat dan aktiviti-aktiviti yang diperhatikan ini ditentukan secara persampelan bertujuan, dengan berdasarkan kepada rujukan-rujukan awal penyelidik.

Semua data dan maklumat yang diperolehi diproses dan dianalisis menggunakan laporan secara diskriptif dan analitikal, di mana perkara-perkara penting yang diperolehi dalam temu bual dikumpul dan disusun mengikut susunan tema isi (*thematic sequence*) dengan berpandukan objektif dan soalan kajian. Isi-isi penting ini kemudian dipersembahkan melalui penulisan pelaporan dengan disokong oleh fakta-fakta dan perbincangan secara komprehensif. Kajian ini menggunakan kajian kes dan laporan akhbar sebagai data sokongan dan nama-nama yang digunakan adalah nama samaran.

Analisis dan Hasil Kajian

Hasil kajian yang dibincangkan dalam artikel ini tertumpu kepada kumpulan PATI yang menyeludup masuk ke Malaysia. Tidak semua PATI yang ditangkap masuk ke Malaysia secara menyeludup dan kebanyakannya disebabkan tinggal lebih masa. Oleh itu, dalam bahagian ini pengkaji hanya membincangkan hasil kajian yang memfokuskan aktiviti penyeludupan migran di Malaysia khususnya di wilayah utara Semenanjung Malaysia. Analisis ini disusun daripada laluan yang digunakan oleh migran untuk menyeludup masuk sehingga melibatkan aspek pembayaran kepada ejen. Oleh itu, di antara aspek yang dibincangkan dalam bahagian ini meliputi jenis laluan dan pengangkutan digunakan, tempat masuk, negara dilalui sebelum sampai ke Malaysia dan pihak yang menguruskan penyeludupan.

Laluan dan Pengangkutan

Kebanyakan responden yang menggunakan laluan udara datang dengan khidmat ejen pekerjaan dan juga mereka yang datang dari negara yang jauh seperti Afrika dan Timur Tengah, manakala bagi laluan darat dan laut selalunya pendatang asing dari negara-negara serantau atau Asia Selatan seperti Indonesia, India, Bangladesh, Thailand, Filipina, Myanmar, Vietnam dan Kemboja. Namun begitu, ada juga PATI dari negara-negara Asia yang menaiki kapal terbang untuk ke Malaysia dan kebanyakannya menggunakan pas lawatan sosial atau permit pekerjaan. Persaingan dalam industri penerbangan telah menyebabkan tambang kapal terbang menjadi kompetitif dan ia telah menggalakan migrasi. Selain daripada dua dokumen itu, ada sebahagian responden yang menaiki kapal terbang menggunakan pasport palsu masuk ke Malaysia. Keadaan ini sangat berleluasa terutama mereka yang datang dari Myanmar, khususnya etnik Rohingya yang telah dinafikan hak kenegaraan mereka oleh kerajaan Myanmar. Selepas mereka dapat masuk ke Malaysia, pasport tersebut akan dibuang dan mereka akan memohon suaka politik untuk mendapatkan status pelarian daripada *UNHCR*. Ini

merupakan cara mereka untuk menyeludup masuk dan keadaan ini telah diceritakan oleh responden dari etnik Rohingya kepada penyelidik seperti berikut:

Kes 1: Isteri dan anak Zaibul telah masuk ke Malaysia dengan menggunakan pasport palsu

Zaibul berusia 45 tahun dan sekarang menetap di Kelang. Beliau telah datang ke Malaysia bersama isteri yang berumur 35 tahun dan seorang anak berumur enam tahun. Namun begitu, dalam perjalanan masuk ke Malaysia iaitu sebelum sempat sampai di Ranong, Thailand, isteri dan anak Zaibul telah ditangkap oleh tentera Myanmar dan dipenjarakan secara berasingan di Myanmar selama empat tahun. Zaibul dapat melarikan diri ke Malaysia. Anak Zaibul dibebaskan setelah tiga tahun ditahan di penjara dan telah kembali ke kampung halaman dengan menetap bersama saudara mara. Isteri Zaibul pula dibebaskan setelah empat tahun di tahan. Setelah mendapat berita isterinya telah dibebaskan, Zaibul telah menghantar pesanan kepada isterinya supaya datang ke Malaysia sekali lagi bersama anak. Pada kali ini beliau telah menggunakan khidmat ejen (sindiket penyeludupan) di Myanmar, Bangladesh dan Malaysia. Bayaran yang dikenakan oleh ejen adalah RM8000 seorang. Beliau dimaklumkan oleh ejen bahawa bayaran ini digunakan untuk membayar imigresen KLIA sebanyak RM3000, imigresen Bangladesh RM1000 dan wakil sindiket di Myanmar RM1000. Selebihnya digunakan untuk tambang kapal terbang, membuat pasport palsu, pengangkutan dari rumah di Myanmar ke Bangladesh, penginapan semasa menunggu untuk dibawa ke Kuala Lumpur dan pengangkutan di Kuala Lumpur yang disediakan. Apabila sampai di Kuala Lumpur mereka telah membuang pasport dan memohon suaka politik untuk mendapat status pelarian dari pihak UNHCR.

Kajian kes di atas adalah bersesuaian dengan kegiatan penyeludupan migran yang berlaku di Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur (KLIA) dan Lapangan Terbang Tambang Murah (LCCT) seperti yang telah dilaporkan oleh media massa sebelum ini. Kegiatan ini disebabkan amalan rasuah di kalangan kakitangan Jabatan Imigresen Malaysia (JIM). Walaupun mendapat penafian daripada pihak JIM tetapi ia telah memberi tamparan hebat kepada kerajaan tatkala kerajaan sedang giat melaksanakan program 6P. Kakitangan terlibat dipercayai telah menerima sogokan ratusan ribu ringgit sebulan daripada majikan dan ejen yang ingin mendapatkan pekerja asing. Modus operandinya adalah setiap warga asing yang di seludup akan diberikan nombor kaunter pegawai imigresen yang bertugas di KLIA dan LCCT sebagai 'laluhan khas' dan selepas urusan dokumentasi selesai, ejen akan bawa pekerja terbabit kepada majikan yang telah menunggu di lapangan terbang (Wan Noor Hayati Wan Alias, 2103). Menurut Persekutuan Majikan Malaysia (MEF), kegiatan penyeludupan dan rasuah yang berlaku di lapangan terbang adalah sesuatu yang lumrah dalam isu migrasi. Punca kegiatan ini berlaku adalah disebabkan masalah birokrasi yang wujud dalam pengurusan pekerja asing dan majikan terpaksa menyogok pegawai imigresen untuk mempercepatkan proses permohonan pekerja asing (Mohd Nasaruddin Parzi dan Wan Noor Hayati Wan Alias, 2013). Dalam mengulas isu ini, pihak JIM mengakui memang wujud kegiatan rasuah yang dilakukan oleh kakitangan JIM tetapi ia lebih bersifat individu dan tidak menggambarkan imej keseluruhan jabatan.

Bagi laluan laut pula, selalunya responden akan menggunakan pengangkutan seperti bot atau tongkang untuk menyeludup masuk ke Malaysia. Namun begitu, laluan laut dianggap sangat berisiko bukan sahaja dari aspek tangkapan tetapi berkemungkinan boleh membawa maut. Pada bulan Februari 2010, pihak Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM) Wilayah Utara Semenanjung Malaysia telah menahan sebuah bot yang sarat dengan pendatang tanpa izin dari Myanmar yang kebanyakannya adalah etnik Rohingya di kawasan perairan yang berdekatan dengan Pulau Langkawi. Menurut sumber dari APMM, seramai 93 orang Myanmar telah ditahan dalam operasi tersebut yang kesemuanya tidak mempunyai dokumen dan cuba menyeludup masuk ke Malaysia. Mereka telah hanyut di laut lebih kurang 40 hari dan ada seorang daripada mereka telah mati dan dibuang ke laut. Bot tersebut pada asalnya telah sampai di perairan Thailand dan ditahan oleh pihak maritim Thailand. Namun begitu, pihak maritim Thailand telah menunda bot tersebut ke perairan antarabangsa dengan

membekalkan minyak petrol dan beras. Apabila bot tersebut telah hanyut dan memasuki kawasan perairan Malaysia, pihak APMM telah menahan mereka kerana mencero boh. Atas dasar perikemanusiaan pihak APMM telah membantu mereka dengan memberi makan, perubatan dan proses pendokumentasian dengan pihak *UNHCR*.

Di samping itu, Polis Daerah Barat Daya, Pulau Pinang juga telah berjaya menahan 97 orang pelarian warga Myanmar yang masuk ke Malaysia secara haram selepas sembilan hari belayar dari Bangladesh. Kesemua mereka berumur di antara 19 hingga 30 tahun telah dijumpai dalam keadaan tidak bermaya berhampiran Pulau Betong kerana terputus bekalan makanan selama lima hari. Malahan, PATI tersebut terpaksa mengerah kudrat untuk berenang sejauh 300 meter menyeberangi Pulau Kendi ke Pulau Betong setelah ditinggalkan oleh sekong bot sejauh 500 meter dari pantai (Noorhasliza Nusi, 2011). Keadaan ini juga diakui oleh seorang pendatang dari Myanmar yang telah menceritakan pengalamannya menaiki bot seperti berikut:

Kes 2: Saifullah yang datang ke Malaysia dengan menaiki bot

Saifullah berumur 21 tahun telah menyeludup masuk ke Malaysia sejak tahun 2008. Beliau datang kerana kedua ibubapanya di Myanmar telah meninggal dunia dan masuk ke Malaysia untuk tinggal dengan neneknya di Bagan Dalam, Pulau Pinang. Saifullah telah membayar RM800 kepada ejen untuk datang ke Malaysia dengan menaiki bot kecil dari Bangladesh yang memuatkan seramai lebih 100 orang. Beliau terpaksa bersesak-sesak semasa dalam bot dan situasi amat sukar kerana kekurangan air dan makanan. Ada penumpang yang mati dan telah dibuang ke laut. Beliau telah berada di laut selama 20 hari. Bot ini sampai ke Malaysia dan berlabuh di salah sebuah pulau di Langkawi dan dari situ diseludup masuk ke tanah besar mengikut jalan darat oleh ejen.

Sementara itu, laluan darat menjadi kegemaran bagi responden dari negara-negara yang bersempadan dengan Malaysia atau mereka yang masuk melalui sempadan di negara jiran. Penggunaan laluan darat selalunya melibatkan kenderaan seperti bas, kereta persendirian, teksi, van dan lain lagi. Ada juga responden yang terpaksa menggunakan lebih daripada satu jenis laluan sama ada darat, laut atau udara untuk sampai ke Malaysia. Pengalaman datang ke Malaysia dengan menggunakan pelbagai laluan ini telah diceritakan oleh responden dari Bangladesh kepada pengkaji seperti berikut:

Kes 3: Mahabah yang masuk ke Malaysia melalui laluan udara dan darat

Mahabah berumur 36 tahun dan telah masuk ke Malaysia sejak tahun 1993. Beliau sekarang tinggal di Pulau Pinang. Beliau telah datang ke Malaysia sejak berumur 18 tahun dengan menggunakan khidmat lima ejen dan terpaksa membayar sebanyak RM3400. Beliau telah menaiki kapal terbang dari Dhaka ke Bangkok dengan menggunakan pasport palsu. Sampai di Bangkok beliau telah diarah oleh ejen untuk mengembalikan pasport tersebut. Dari Bangkok beliau telah menaiki van ke Hat Yai sebelum ke sempadan Thailand- Malaysia melalui Sungai Golok, Kelantan. Walau bagaimanapun, beliau terpaksa menunggu selama tiga hari di sempadan Sungai Golok sebelum boleh masuk ke Malaysia. Ini kerana menurut ejen waktu pada ketika itu tidak selamat dan risiko tangkapan adalah tinggi.

Laluan Sempadan

Secara umumnya, responden yang ditangkap masuk melalui pelbagai tempat atau laluan dan tidak tertumpu di wilayah utara Semenanjung Malaysia sahaja. Kebanyakan responden yang ditemui menggunakan laluan udara dengan menaiki kapal terbang komersial melalui pintu masuk udara seperti

KLIA, LCCT, Lapangan Terbang Subang dan Lapangan Terbang Pulau Pinang. Kebanyakan mereka yang masuk telah dibawa oleh ejen dengan menggunakan permit kerja atau pas lawatan sosial. Manakala bagi laluan darat dan laut, sempadan yang dilalui adalah seperti Sungai Golok, Pelabuhan Kelang, Pasir Gudang, Pelabuhan Pulau Pinang, Bukit Kayu Hitam dan Padang Besar. Daripada temu bual dan pemerhatian yang dilakukan oleh pengkaji, kebanyakan responden yang masuk melalui jalan darat berkemungkinan besar tidak mempunyai dokumen perjalanan yang sah. Mereka telah menggunakan khidmat ejen tertentu untuk menyeludup masuk tanpa memikirkan aspek keselamatan.

Sempadan Malaysia-Thailand menjadi pilihan bagi pendatang asing dari Bangladesh, Myanmar, Kemboja, Vietnam dan Thailand. Sempadan tersebut mempunyai tiga laluan utama yang sering digunakan untuk aktiviti penyeludupan iaitu Sungai Golok, Bukit Kayu Hitam dan Padang Besar atau Chuping. Selalunya PATI yang masuk melalui kawasan sebelah kanan pintu sempadan Bukit Kayu Hitam akan bergerak dalam kumpulan kecil, iaitu di antara empat hingga lima orang. Mereka akan memotong pagar dan menyelinap masuk pada waktu malam. Situasi ini terbukti apabila pihak berkuasa telah berjaya menahan seramai 177 orang PATI dalam bulan Mei hingga pertengahan Jun 2011 yang masuk ke Malaysia melalui pagar dawai yang dipotong (Zuliaty Zulkiffli, 2011). Aktiviti penyeludupan selalunya berlaku pada waktu malam terutama di sekitar pagar sempadan Perlis dan Felda Bukit Tangga. Kumpulan pendatang yang hendak menyeludup masuk akan berjalan secara berkumpulan dari Thailand dan bersembunyi di suatu kawasan sebelum memotong pagar dan meloloskan diri. Selalunya mereka akan bersembunyi dalam kawasan ladang tebu dan ladang getah serta kawasan bukit bagi mengelakkan daripada ditahan oleh pihak berkuasa. Namun begitu, dengan rondaan yang kerap dilakukan oleh pihak keselamatan di sempadan, banyak aktiviti penyeludupan migran telah berjaya ditumpaskan. Antara faktor yang menyebabkan aktiviti ini berlaku adalah peluang pekerjaan dan gaji lumayan di negara ini telah mendorong PATI semakin berani menyeludup masuk secara haram walaupun terpaksa berdepan risiko ditahan pihak berkuasa negara ini.

Sementara itu, terdapat *trend* baru kemasukan pendatang asing yang melalui kawasan Bukit Kayu Hitam, Kedah. Sejak kebelakangan ini, sebahagian pendatang telah menggunakan laluan pintu masuk utama di Kompleks Bebas Cukai dan jarang menggunakan kawasan berpagar yang dikawal oleh anggota keselamatan. Mereka akan masuk melalui pintu utama sempadan Thailand dan terus ke Kompleks Bebas Cukai, Bukit Kayu Hitam sebelum melalui kawasan belakang kompleks tersebut. Mereka akan melalui kawasan di tepi tasik *Black Forest Golf and Country Club* sebelum menyusuri pagar-pegar yang berlubang di sekitarnya. Penyelidik telah dimaklumkan bahawa pihak pengurusan kelab golf ini tidak mahu menyelenggarakan pagar-pegar tersebut kerana setiap kali pagar dibaiki ada pihak tertentu akan merosakkannya untuk menyeludup masuk PATI. Keadaan ini telah diceritakan oleh seorang responden kepada penyelidik yang pernah menggunakan laluan di Kompleks Bebas Cukai, Bukit Kayu Hitam:

Kes 4: Sharif yang masuk melalui Kompleks Bebas Cukai, Bukit Kayu Hitam, Kedah

Sharif berumur 23 tahun seorang graduan dari Universiti of Yangoon telah masuk ke Malaysia pada tahun 2009. Beliau telah diseludup masuk oleh tekong melalui Kompleks Bebas Cukai di Bukit Kayu Hitam dan terpaksa membayar kepada ejen sebanyak RM2000. Beliau sukar untuk mengenal pasti lokasinya kerana masuk waktu malam dan keadaan gelap serta beliau tidak berapa sihat. Menurut beliau apa yang boleh dikenal pasti adalah sebuah bangunan putih, hutan dan tasik yang dipercayai bersebelahan dengan Black Forest Golf and Country Club. Kemudian beliau dan beberapa orang lain yang datang bersama telah diangkut dengan kereta apabila melepasi pagar di sempadan. Kedudukan pagar tersebut adalah berhadapan dengan kawasan perumahan teres.

Laluan ini dianggap kurang berisiko berbanding kawasan berpagar di sempadan Malaysia-Thailand. Selalunya penyeludup akan membuat pemantauan di kawasan terbabit terlebih dahulu sebelum memutuskan sama ada pendatang boleh diseludup atau tidak. Menurut pihak JIM, jika operasi dilakukan di kawasan tersebut, PATI tidak akan keluar kerana kebanyakan ejen atau tekong darat di Malaysia dan Thailand telah mengetahui operasi terbabit. Kebanyakan PATI yang diseludup tidak mengetahui tempat mereka masuk kerana pergerakan selalunya berlaku pada waktu malam dan

dikawal oleh sindiket penyeludupan. Oleh itu, untuk mengenal pasti 'lalan tikus' yang digunakan oleh PATI, pihak berkuasa telah mengenal pasti beberapa istilah khusus bagi menggambarkan tempat mana yang dilalui. Contohnya, 'ladang tebu' iaitu di Chuping, Perlis; 'hutan' iaitu di Ladang Temin, Bukit Kayu Hitam Kedah dan 'sungai' iaitu di sempadan di Sungai Golok, Kelantan. Berdasarkan istilah-istilah ini pihak berkuasa dapat mengenal pasti lalan mana yang digunakan oleh PATI untuk menyeludup masuk ke Malaysia. Ini kerana pendatang yang diseludup tidak mengetahui selok belok kedudukan geografi di Malaysia dan kebanyakan mereka tidak tahu membaca melainkan bahasa ibunda mereka. Selalunya khidmat tekong darat akan digunakan daripada kedua-dua negara iaitu Malaysia dan Thailand supaya operasi penyeludupan boleh dijalankan dengan lancar.

Dalam membincangkan perkara di atas, Azizah Kassim (1997) berpendapat selalunya PATI akan tiba pada waktu tengah malam atau awal pagi dan mereka perlu bersembunyi di kawasan berhampiran sebelum lori atau bas akan membawa mereka terus ke rumah kongsi, terutamanya mereka yang bekerja di sektor pembinaan atau perladangan. Namun begitu, mereka yang bekerja sebagai pembantu rumah juga ada yang ditempatkan di rumah kongsi terlebih dahulu sebelum diambil oleh majikan yang hendak mengambil mereka. Pengambilan pekerja asing melalui ejen haram tidak terhad kepada pekerja Indonesia tetapi ia juga melibatkan pekerja dari negara lain seperti Thailand, Bangladesh, Myanmar, Filipina dan Pakistan. Kebanyakan warganegara ini telah memasuki Malaysia melalui Thailand dan terus masuk mengikut beberapa negeri di wilayah utara Semenanjung Malaysia seperti Kedah, Perlis dan Kelantan.

Sementara itu, ada juga PATI yang terpaksa tinggal beberapa hari di dalam hutan di sempadan Thailand- Malaysia kerana tidak boleh diseludup. Ini kerana ejen telah memaklumkan bahawa pihak berkuasa mengawal ketat kawasan sempadan pada masa itu. Pengalaman ini telah diceritakan oleh responden seperti kajian kes di bawah:

Kes 5: Majid terpaksa tinggal dalam hutan sebelum diseludup masuk ke Malaysia

Majid berumur 48 tahun dan telah masuk ke Malaysia sejak tahun 1991 bersama rakan-rakan dan menggunakan khidmat ejen. Beliau terpaksa membayar ejen sebanyak RM2700 semasa di Thailand ketika itu. Beliau telah menaiki kapal terbang dari Arakan ke Yangoon, dan dari Yangoon sambung menaiki kapal terbang ke Katong. Dari Katong beliau menaiki bot ke Ranong dan dari Ranong menaiki kereta yang disediakan oleh ejen ke Hat Yai. Dari Hat Yai beliau dibawa ke Padang Besar, Thailand dengan menaiki kereta. Semasa di Padang Besar ejen telah memaklumkan bahawa mereka tidak boleh diseludup masuk ketika itu kerana kawalan sempadan yang ketat oleh pihak berkuasa Malaysia dan risiko tangkapan juga tinggi. Oleh itu, beliau bersama PATI yang lain terpaksa tinggal di dalam kawasan hutan di sempadan Thailand-Malaysia di Padang Besar selama 17 hari. Mereka tinggal di sebuah bangsal penoreh getah dan hanya minum air hujan serta makan apa yang ada dalam hutan sahaja. Ejen tidak membenarkan mereka pergi kemana-mana kerana takut ditangkap oleh pihak berkuasa. Disebabkan keadaan tersebut berlarutan, ejen telah membawa mereka kembali ke Hat Yai. Selepas tiga hari, ejen membawa mereka ke sempadan Thailand-Malaysia melalui Betong dan terus ke Pengkalan Hulu. Sebelum masuk ke Malaysia ejen telah meminta mereka membayar lagi sebanyak RM700. Dari Pengkalan Hulu ejen telah membawa mereka ke Sungai Petani. Beliau mengetahui tempat-tempat tersebut kerana melihat papan tanda yang terdapat di sepanjang jalan.

Manakala, kemasukan melalui sempadan laut di wilayah utara Semenanjung Malaysia terdiri daripada PATI dari negara Thailand, Indonesia, Bangladesh dan Myanmar. Menurut APMM, ada sebahagian PATI terutama dari Thailand telah menyamar sebagai nelayan untuk masuk ke perairan Malaysia. Selalunya *modus operandi* yang dilakukan oleh PATI dari Thailand untuk memasuki perairan Malaysia ialah dengan menggunakan bot-bot laju pada awal pagi. Selalunya tempat yang sering digunakan oleh PATI ini untuk memasuki Malaysia adalah di antara Selat Cincin sehingga perairan Kuala Perlis dan *transit point* adalah di Pulau Brasmana, iaitu berhampiran dengan Kuala Perlis. Keadaan sempadan Malaysia-Thailand yang dekat dengan kawasan tersebut adalah menjadi

kekangan kepada pihak APMM untuk menguatkuasakan isu PATI ini. Oleh itu, kerjasama daripada berkuasa Thailand sangat diharapkan supaya isu jenayah rentas sempadan dapat dibanteras secara bersama dan optimum.

Negara Transit Sebelum Sampai Ke Malaysia

Kebanyakan PATI telah datang terus ke Malaysia. Ini kerana kebanyakan mereka telah dibawa terus oleh ejen untuk bekerja di Malaysia. Namun begitu, ada juga di antara mereka yang transit di negara lain sebelum datang ke Malaysia. Daripada kajian yang dibuat, kebanyakan mereka adalah terdiri daripada PATI dari Myanmar yang datang melalui Thailand sebelum menyeludup masuk ke Malaysia. Thailand dianggap sebagai negara transit bagi kebanyakan PATI yang datang dari negara-negara Indochina seperti Myanmar, Vietnam, Kemboja dan Laos sebelum ke Malaysia kerana ia bersempadan dengan negara tersebut. Malahan ada sebahagian PATI telah tinggal, bekerja dan berkahwin di Thailand serta mempunyai anak. Keadaan ini telah diceritakan oleh seorang pendatang dari Myanmar seperti berikut:

“ Saya telah datang ke Malaysia pada usia 16 tahun. Semasa datang ke Malaysia saya telah tinggal di Thailand selama lebih 10 tahun. Saya juga pernah bekerja buat roti canai dan memotong getah semasa di Thailand. Saya telah berkahwin dengan wanita Thailand sehingga mendapat tiga orang anak. Namun begitu, saya telah menceraikannya setelah 7 tahun berkahwin dan berhijrah ke Malaysia.

Hasil kajian ini juga mendapati selain daripada PATI dari negara-negara Indochina, ada juga PATI yang ditemui berasal dari negara lain seperti China dan Mongolia. Mereka masuk melalui Thailand dan menetap di Thailand sebelum ke Malaysia. Mereka telah bekerja di antara 3-4 tahun di Thailand dan sebahagiannya boleh bertutur bahasa Thai dengan fasih.

Pihak Yang Mengurus Perjalanan, Kadar Bayaran dan Taktik Penyeludupan

Kebanyakan responden telah menggunakan khidmat ejen pekerjaan kerana mereka datang disebabkan faktor ekonomi dan melalui Pas Lawatan Kerja Sementara (PLKS). Namun begitu, ada sebahagian mereka yang masuk melalui ejen atau sindiket penyeludupan. Menurut sumber daripada JIM, sesiapa sahaja sama ada pemandu teksi, pemandu bas, kakitangan awam, orang perseorangan atau penduduk tempatan boleh menjadi tekong darat atau ejen penyeludupan ini. Sebahagian mereka bergerak secara sendirian atau melalui sindiket penyeludupan dan pergerakan mereka kadang-kadang amat sukar dikesan terutama yang masuk melalui sindiket. Dari segi kadar yang dikenakan, tekong-tekong darat di sempadan akan mengenakan caj di antara RM500-RM2000 seorang bergantung kepada kemudahan penyeludupan yang disediakan. Selalunya caj tersebut akan dikongsi bersama di antara tekong di Malaysia dan Thailand. Khidmat ejen sangat diperlukan oleh PATI kerana kebanyakan mereka kurang mengetahui mengenai Malaysia terutama dari segi tahap keselamatan, kedudukan geografi, pengangkutan dan lain-lain lagi.

Menurut sumber Rejimen Sempadan, sebahagian tekong darat boleh menjangka waktu rondaan yang dibuat oleh anggota rejimen iaitu di kawasan sebelah kanan pintu sempadan Bukit Kayu Hitam, Kedah. Rumah-rumah yang terdapat di sepanjang pagar sempadan terutama di sebelah Thailand disyaki telah digunakan sebagai tempat transit PATI untuk diseludup ke Malaysia. Ini kerana ada sebahagian responden yang ditemui mendakwa mereka telah ditempatkan di rumah yang bersempadan dengan Malaysia sebelum di seludup masuk. Seperti yang telah dibincangkan sebelum ini, di mana pada bulan Mei 2015 negara telah digemparkan dengan penemuan kubur-kubur besar di kem pemerdagangan orang di sempadan Malaysia-Thailand melalui kawasan Wang Kelian dan Padang Besar, Perlis. Menurut pihak berkuasa pendatang asing yang hendak diseludup telah ditempatkan di suatu kem yang dibina berdekatan dengan sempadan Malaysia-Thailand. Ini kerana pihak sindiket akan menunggu pembayaran yang dibuat oleh ahli keluarga, saudara mara atau rakan-rakan mangsa sebelum mereka dibenarkan untuk diseludup. Situasi ini juga pernah diceritakan oleh responden yang ditemui oleh pengkaji seperti berikut:

“Pada suatu hari pihak Imigresen dan RELA telah buat operasi dekat Seberang Pampang, Alor Setar. Mereka telah buat pemeriksaan dan mereka telah tangkap kami sekeluarga sebab tidak ada dokumen. Walaupun kami tunjuk surat UNHCR, mereka cakap itu surat palsu dan tak sah. Kami semua satu keluarga kena tangkap dan dihantar ke sempadan melalui Bukit Kayu Hitam. Sampai disana, pihak sindiket telah tunggu dan ambil kami semua hantar ke sebuah rumah agak terpencil tidak jauh dari sempadan Malaysia-Thailand. Kami tinggal kat situ ramai-ramai, makan dan tidor pun susah...ada bawa budak kecil pun lagi kesian. Sindiket akan hubungi keluarga atau rakan-rakan di Malaysia minta duit untuk diseludup masuk ke Malaysia. Kalau duit tak dapat, sindiket akan pukul dan siksa kami. Kalau bayar kami dapat dilepaskan dan diseludup masuk. Dia minta bayaran sangat mahal sampai beribu-ribu seorang”

Situasi ini jelas menunjukkan jenayah yang dilaporkan baru-baru ini telah berlaku sekian lama. Ia juga terbukti jenayah ini telah lama berlaku di kawasan sempadan Malaysia-Thailand. Walaupun secara umumnya penyeludupan tidak melibatkan unsur pengeksploitasian tetapi ia berkemungkinan boleh jatuh dalam istilah pemerdagangan orang jika terdapat unsur-unsur paksaan dan penderaan terhadap mangsa. Di samping itu, ada juga warga tempatan yang menjadi tekong darat telah menggunakan rumah mereka untuk dijadikan tempat transit bagi PATI. Unit Pencegah Penyeludupan (UPP) Perlis telah menangkap seorang warga tempatan yang telah menjadikan rumahnya di Kampung Titi Serong, Kuala Perlis sebagai tempat persembunyian untuk 13 PATI dari Myanmar (Rashidi Karim, 2011).

Dari segi taktik penyeludupan, pihak sindiket selalunya menggunakan pelbagai cara dan tidak bergantung kepada satu cara sahaja kerana ia boleh membahayakan kegiatan mereka. Menurut pihak berkuasa, untuk menangkap tekong darat adalah sesuatu yang amat sukar kerana mereka sangat licik dan menggunakan pelbagai muslihat sehingga di luar jangkaan pihak berkuasa. Ada di antara PATI yang diseludup telah dibekalkan beberapa gambar oleh ejen yang menunjukkan tanda tempat (*landmark*) yang perlu dituju dari satu tempat ke tempat lain. Antara tanda tempat yang dianggap penting ialah seperti laluan ke terminal bas, bangunan terminal bas, jenis bas yang akan dinaiki, tempat menunggu teksi dan tempat berkumpul yang dijadikan sebagai pandu arah untuk PATI menuju ke destinasi yang ditunggu oleh ejen. Operasi yang dijalankan mendapati bagi PATI yang menggunakan taktik ini, selalunya ejen haram tidak menunggu di kawasan berdekatan sempadan. Mereka akan tunggu ditempat yang jauh seperti di Pulau Pinang dan Kuala Lumpur. Selain itu, ada juga sebahagian pemandu-pemandu bas yang telah bersekongkol dengan ejen untuk membawa PATI dengan mendapat komisyen yang lumayan, manakala, pihak UPP Perlis telah membongkar suatu taktik yang telah digunakan oleh sindiket pemerdagangan orang untuk menyeludup masuk PATI seramai 21 orang daripada Myanmar melalui sempadan Malaysia-Thailand iaitu di Ladang Tebu Chuping, Perlis. Hasil tangkapan yang dilakukan mendapati setiap PATI tersebut mempunyai ikatan rantai tali rafia sama ada pada pergelangan tangan atau leher. Ikatan rantai tersebut akan memudahkan tekong darat di Malaysia untuk menentukan destinasi penghantaran PATI iaitu kalau tali rafia di leher menunjukkan destinasi yang perlu dihantar adalah Kuala Lumpur dan kalau pergelangan tangan adalah Pulau Pinang (Utusan Malaysia, 24 Jun 2011).

Menurut Azizah Kassim (1997) yang membuat kajian terhadap pendatang asing tanpa izin dari Indonesia bahawa kemasukan secara tidak formal boleh berlaku dalam dua cara iaitu melalui ejen yang tidak berdaftar atau berlesen dan rangkaian pekerja-pekerja asing. Bagi cara yang pertama, sebahagian majikan akan berhubung dengan ejen tidak berdaftar yang mempunyai kenalan dari negara pengeksploitasi pekerja asing terutamanya dari Indonesia. Setelah menerima maklumat tertentu daripada pihak ejen di Malaysia, ejen di Indonesia akan pergi mencari calon-calon pekerja yang bersesuaian dan memujuk mereka untuk bekerja di Malaysia, manakala, cara yang kedua adalah melalui rangkaian yang tidak formal (*informal network*) di kalangan imigran yang telah menetap di Malaysia sama ada telah tinggal secara sah atau tidak sah. Sebahagian majikan akan meminta pekerja-pekerjanya membawa masuk ahli keluarga, rakan-rakan atau saudara mara mereka dari Indonesia untuk bekerja di Malaysia. Melalui cara ini majikan hanya membayar sedikit komisen kepada pekerja terbabit untuk membawa masuk rakan-rakan mereka. Dengan kehadiran ramai PATI terutamanya dari Indonesia

yang tinggal di kawasan setinggan di bandar-bandar besar, telah menyebabkan ramai majikan mengambil pekerja dari kawasan berkenaan.

Selain daripada ejen, ada juga di kalangan pihak lain yang terlibat dengan aktiviti penyeludupan sama ada secara langsung atau tidak langsung. Mereka terdiri daripada ahli keluarga, kawan, saudara mara dan ada juga yang datang sendiri. Ahli keluarga atau rakan-rakan akan membantu mereka dari pelbagai aspek termasuk pengangkutan, tempat tinggal, maklumat, kewangan dan dokumen. Sebahagian mereka juga terpaksa berhubung dengan ejen-ejen atau tekong-tekong haram untuk mendapatkan bantuan menyeludup ahli keluarga dan saudara mara mereka ke Malaysia. Ini menunjukkan khidmat sindiket penyeludupan sangat diperlukan untuk menyeludup masuk ke Malaysia kerana ia boleh mengurangkan risiko keselamatan.

Kesimpulan

Berdasarkan perbincangan di atas jelas menunjukkan bagaimana aktiviti penyeludupan migran berlaku di Malaysia khususnya di wilayah utara Semenanjung Malaysia. Penyeludupan migran adalah dianggap jenayah rentas sempadan yang kritikal pada ketika ini. Walaupun pada dasarnya penyeludupan migran tidak bertentangan dengan isu hak asasi manusia kerana ia berlaku secara sukarela dan tidak melibatkan elemen paksaan tetapi ia sebenarnya mendedahkan golongan migran kepada jenayah pemerdagangan orang. Situasi golongan yang diseludup adalah mudah dieksploitasi oleh pihak-pihak tertentu sama ada sebelum, semasa atau selepas proses penyeludupan dilakukan. Bayaran yang dikenakan oleh pihak sindiket adalah berbeza-beza dan jika golongan migran tidak dapat membayarnya berkemungkinan mereka akan didera dan dijual kepada pihak lain. Di samping itu, penyeludupan migran boleh berlaku sama ada berbentuk pergerakan atau dokumen. Ini kerana aktiviti penyeludupan migran tidak semestinya masuk melalui pagar sempadan tetapi ia juga boleh berlaku apabila golongan migran menggunakan laluan keluar-masuk yang digazetkan dengan menggunakan dokumen palsu.

Laluan pintu sempadan yang digunakan oleh migran untuk tujuan penyeludupan adalah pelbagai sama ada darat, laut atau udara. Pihak sindiket akan menggunakan pelbagai taktik mengikut jenis laluan yang dilalui untuk mengaburi pihak berkuasa. Bagi wilayah utara Semenanjung Malaysia, laluan penyeludupan yang utama adalah darat dan laut. Laluan darat yang digunakan adalah di sekitar kawasan Padang Besar, Chuping dan Bukit Kayu Hitam, manakala laluan laut adalah sekitar Pulau Langkawi dan Pulau Pinang. Kebanyakan PATI tidak mengetahui sempadan mana yang dilalui kerana mereka dibawa oleh ejen selalunya pada waktu malam. Jika pihak berkuasa ingin mengetahuinya sempadan mana yang dilalui oleh responden adalah melalui istilah-istilah tertentu. Aktor-aktor yang terlibat dengan aktiviti penyeludupan adalah pelbagai seperti pihak berkuasa, orang awam, pemandu bas, pemandu teksi dan agensi pelancongan. Penglibatan pihak-pihak tersebut dalam aktiviti ini telah menyebabkan proses penyiasatan dan risikan menjadi bertambah rumit kerana pihak berkuasa bukan sahaja perlu berhadapan dengan sindiket tetapi dengan orang awam juga.

Dengan sebab itu, kerajaan perlu sentiasa meningkatkan aspek penguatkuasaan untuk mengekang aktiviti penyeludupan migran daripada berleluasa. Dasar pencegahan aktiviti penyeludupan dan PATI yang dibentuk perlu dapat menjadi sebagai alat cegah rintang (deterrence tools) dan memberi tekanan kepada pihak sindiket supaya boleh mendatangkan masalah kepada keuntungan yang diperolehi. Kerajaan juga perlu menggunakan rangkaian maklumat risikan di sempadan dengan mengadakan kerjasama dengan negara jiran dan negara sumber pendatang asing. Maklumat yang diperolehi sangat bermanfaat kepada pihak berkuasa untuk memantau segala pergerakan aktiviti penyeludupan migran di sempadan terutama yang melibatkan kumpulan jenayah terancang. Dasar sempadan negara juga perlu disemak dan sentiasa dikemaskini supaya ia selari dengan trend migrasi semasa. Sebarang pembangunan fizikal tidak boleh dilakukan dalam lingkungan tertentu di kawasan sempadan negara seperti yang telah dibincangkan dalam hasil kajian kerana ia boleh digunakan oleh pihak sindiket untuk tujuan penyeludupan.

Rujukan

- Amnesty International (2008) *Living in the Shadows: A primer on the human rights of migrants*, London: Peter Benenson. House
- Azizah Kassim (1987) The Unwelcome Guests: Indonesian Immigrants and Malaysia Public Responses, *Southeast Asian Studies*, 2 (25), 265-278
- Benjamin Buckland (2009) Human trafficking and smuggling: crossover and overlap, in *Strategies against human trafficking: The role of security sector*, edited by Cornelius Friesendorf, Geneva: Study Group Information, 137-166
- Brolan C (2002) An analysis of the human smuggling trade and the Protocol against the smuggling of migrant by land, air and sea from a refugee protection perspective, *International Journal of Refugee Law* 14, 561-589
- Castle S (2004) Why migration policies fail?, *Ethnic and Racial Studies* 27, no.2: 205-227
- David F & Paola M (1999) Rapid Assessment: Human smuggling and trafficking from the Philippines, *United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute and Australian Institute of Criminology*.
- Haris LR & Todaro MP (1970) Migration, Unemployment and Development: A Two Sector Analysis. *American Economic Review*, 60, 126-142
- Heckmann F (2007) Towards a better understanding of human smuggling, *IMISCOE Policy Brief, No. 5*. Amsterdam: International Migration
- Koser K (2007) *International Migration: A Very Short Introduction*, New York: Oxford University Press
- Lembaga Penyelidikan Undang-Undang, *Akta Antipemerdagangan Orang dan Antipenyeludupan Migran 2007 (Akta 670)*, Kuala Lumpur: International Law Book Services, 2012
- Martin P & Mark M (2000). Smuggling and Trafficking: A Conference Report. *International Migration Review* 34(3), 972.
- Matthias N (2006) Human smuggling to and through Germany, *International Migration*, 44, No. 4.
- Petros M (2005) The cost of human smuggling and trafficking, *Global Migration Perspectives*, 31, GCIM, Geneva
- Rashidi Karim, Sorok di reban. *Harian Metro*, 23 September 2011
- Salt J (2000) Trafficking and human smuggling: A Europe perspective, *International migration Vol. 38* (3), 31-54.
- Shelley L (2014). *Human smuggling and trafficking into Europe: A comparative perspective*, Washington D.C: Migration Policy Institute
- Temubual dengan pihak Agensi Penguatkuasa Maritim Malaysia (APMM) Wilayah Utara di Bukit Malut, Langkawi, Pada 29 Jun 2010
- Temubual dengan Jabatan Imigresen Negeri Kedah di pejabat Imigresen Bukit Kayu Hitam, Kedah, pada 21 Mei 2010
- Temubual dengan pegawai Rejimen Sempadan di pejabat Rejimen Sempadan Bukit Kayu Hitam, Kedah, pada 9 Jun 2010
- Tuan Haji Zahari Abdul Aziz, Pengarah Bahagian Penguatkuasa Jabatan Imigresen Malaysia, di Ibu pejabat Jabatan Imigresen Malaysia, Putrajaya, pada 2 Jun 2014
- United Nations (2001). *World Population Prospects: The 2000 Revision 1: Comprehensive Tables*, New York, United Nations
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), 2010, "A short introduction to migrant smuggling", *Issue Paper*.